

Problemen voorkomen die mogelijk gelinkt zijn aan een geneesmiddel

de GheOP³S-tool

PROF. KOEN BOUSSERY

DOCENT FARMACEUTISCHE ZORG

UNIVERSITEIT GENT

Conflicts of interest: geen

-
- Inleiding
  - Ontwikkeling van de GheOP³S-tool
  - Pilotprojecten met de GheOP³S-tool
  - Conclusie

Inleiding

- Farmacotherapie bij ouderen met multimorbiditeit = complex
  - Polyfarmacie
  - + andere risicofactoren voor Geneesmiddel Gebonden Problemen (GGPs)
- Geneesmiddel gerelateerde hospitalisaties
  - 5 à 10% van de hospitalisaties
  - ± 50% **vermijdbaar**
  - Oorzaken: over- en ondergebruik, therapie-ontrouw, interacties

→ Veel ruimte voor optimalisatie GM-gebruik

→ Toenemende aandacht voor initiatieven zoals
“medication review”

“Medication review” in de literatuur?

- Gestructureerd, periodiek nazicht van de farmacotherapie:
  - ↓ overgebruik / ondergebruik / foutief gebruik van GMn
  - ↓ medicatiegebruik (# GM per persoon)
  - ↓ geneesmiddelenkosten
  - ↓ hospitalisaties
  - Verbetert gezondheidsgerelateerde uitkomsten
Bloeddrukcontrole, valincidenten...
  - Maar niet elk onderzoek is overtuigend (design / uitvoering)
- Vaak belangrijke rol voor (klinisch) apotheker, in multidisciplinaire context

“Medication review” in de praktijk?

- Vooral nuttig in de 1^e lijn → voorkómen van hospitalisaties
  - Multidisciplinaire context (arts, apotheker, thuisverpleging)
  - Meerwaarde apotheker?
    - Opgeleid als geneesmiddelen-specialist
    - Zicht op volledig geneesmiddelengebruik
    - Zicht op therapietrouw
    - Zicht op praktische problemen ivm geneesmiddelen
- apotheker als initiator ?

Ervaringen uit het buitenland?

ROYAL
PHARMACEUTICAL
SOCIETY

Medicines Optimisation:
Helping patients to make
the most of medicines

*Good practice guidance for
healthcare professionals in
England*

May 2013

American Pharmacists Association®
Improving medication use. Advancing patient care.

Medication Therapy Management Digest

Pharmacists Emerging as Interdisciplinary
Health Care Team Members

Ervaringen uit het buitenland?

KNMP-richtlijn Medicatiebeoordeling

**Guidelines for pharmacists providing
Home Medicines Review (HMR) services**

OCT 2011

Barrières

- Tijd? budget?
  - Welke tools?
    - Verschillende beschikbaar: MAI, STOPP/START, Beers, NORGEP, PRISCUS, Laroche...
    - Mogelijke problemen:
      - Niet aangepast aan Belgische markt
      - Niet alle noodzakelijke gegevens zijn beschikbaar (in de apotheek)
      - Niet alle types mGGP
      - Niet altijd haalbaar in de praktijk
- UGent ontwikkelde **screening tool** om vanuit de **officina-apotheek** **veel voorkomende** GGPs met **hoge klinische relevantie** te detecteren

Ontwikkeling GheOP³S

GHENT OLDER PEOPLE'S PRESCRIPTIONS
COMMUNITY PHARMACY SCREENING

Ontwikkeling GheOP³S: criteria

- Praktisch bruikbaar voor de apotheker
  - Expliciete lijst
  - Screening obv gegevens beschikbaar in apotheek
- Gestructureerd en systematisch screenen op alle types van mGGPs:
Overgebruik / Ondergebruik / Foutief gebruik
- Ook items ivm farmaceutische zorg in de apotheek
- Flexibel

Ontwikkeling GheOP³S: methodologie

- STAP 1: Literatuurstudie
  - Samenvatting bestaande tools (398 verschillende items)
  - Schrappen wat in Europa niet op de markt was
  - Reorganisatie in categorieën en geneesmiddelengroepen
- STAP 2: Inschatten klinische relevantie door multidisciplinair expertpanel
  - Geriaters, huisartsen, klinische apothekers en officina apothekers
  - Selectie obv klinische relevantie voor eerste lijn
- STAP 3: Inschatten haalbaarheid door officina-apothekers
  - Selectie obv haalbaarheid in huidige praktijk

Ontwikkeling GheOP³S: resultaat

- 83 items, onderverdeeld in 5 lijsten

Deel	Inhoud	Voorbeeld
1	Potentieel ongeschikte medicatie, onafhankelijk van onderliggende diagnoses	<i>Digoxine >125µg,</i>
2	Potentieel ongeschikte medicatie, afhankelijk van onderliggende diagnoses	<i>Metoclopramide bij ziekte van Parkinson</i>
3	Potentieel ontbrekende medicatie	<i>Geen foliumzuur bij methotrexaat</i>
4	Geneesmiddeleninteracties met specifieke relevantie	<i>NSAID + VKA</i>
5	Algemene zorg-gerelateerde items, die in de apotheek kunnen worden aangepakt	<i>Beschikbaarheid <u>duidelijk</u> medicatieschema</i>

- **Extra ondersteuningsdocument** met rationele, mogelijk afhandelingsplan en aanvullende wetenschappelijke informatie

Volledige tool: zie website Eenheid Farmaceutische Zorg UGent

Validatiestudie: methodologie

- Ism dienst interne geneeskunde UZGent (geriatrie)
- 60 patiënten
  - Gerekruteerd bij ongeplande opname op geriatrie
  - ≥ 70 jaar
  - ≥ 5 Geneesmiddelen
- GheOP³S-tool toegepast op medicatiehistoriek op moment opname
rapport van apotheker → behandelende geriater
- Feedback van geriater ivm
  - Klinische relevantie
  - Acceptatie
  - Relatie tot huidige hospitalisatie

Validatiestudie: resultaten

- 250 mGGPs gedetecteerd in 57 patiënten
- Klinische relevantie gedetecteerde mGGP:
100% “Ernstig” of “Significant”
- Acceptatie van voorgestelde afhandeling:
79% van de alternatieven deels of volledig aanvaard
- Bepaling van de relatie met de huidige hospitalisatie
  - 3 mGGPs: dominant (3 patiënten)
  - 11 mGGPs: gedeeltelijk bijgedragen (6 patiënten)
  - 24 mGGPs: minder belangrijke bijdrage (16 patiënten)

Toepassingen GheOP³S

PILOOTPROJECTEN OBV GHEOP³S-TOOL

Toepassing GheOP³S in de officina-apotheek

- Observationele studie in
  - 204 openbare apotheken in België
  - 1016 ambulante ouderen: ≥ 70 jaar, ≥ 5 GM
- Screening dmv GheOP³S-tool door stagiair (UGent of Ulg)
- Bespreking afhandeling met stagemeeester
- Resultaten: 3721 mGGPs bij 987 patiënten
Gemiddeld 3 mGGPs per patiënt

Resultaten – Ambulant - Top 10

<u>Item</u>	<u>Aantal, % (n=1016)</u>	
1 Geen Ca/VitD bij verhoogd osteoporose risico	515	51%
2 Halflangwerkend benzo aan volle dosis of elke dosis >30d Elk lang- of kort werkend benzodiazepine	502	49%
3 Geen griepvaccinatie het afgelopen seizoen	328	32%
4 IA: (niet-)selectieve β -blokker bij orale antidiabetica/insuline	211	21%
5 Elk antidepressivum > 1 jaar	200	20%
6 PPI aan volledige dosis > 8 weken	159	16%
7 Elk NSAID	145	14%
8 IA: Elke combinatie van GM met anticholinerge (bij)werking	102	10%
9 Geen preventieve laxatieve therapie bij chronisch narcotische analgetica	94	9%
10 IA: RAAS-I + kaliumsparend diureticum of kaliumbevattende GM	89	9%

Toepassing GheOP³S in de officina-apotheek

- 39 artsen gecontacteerd (↔ 987 patiënten)
  - 25 / 39 gecontacteerde artsen namen deel
  - 77 mGGPs werden bediscussieerd (↔ 3721 gedetecteerd)
    - 30 mGGPs → alternatief werd volledig of deels aanvaard
    - 47 mGGPs → geen wijziging in farmacotherapie

Table 4: Reasons for the family physician not to accept the proposed alternative treatment plan (n = 47)

The family physician did not provide a rationale for not accepting the alternative treatment plan	13
The alternative treatment plan was not feasible due to clinical reasons (e.g. intolerance for alternative)	12
The alternative treatment plan had already been implemented before with insufficient result or relapse	7
The alternative treatment plan was not accepted by the patient	6
Adequate monitoring had already been provided (e.g. frequent measurement of kidney function)	3
Physician is unwilling to change a therapy initiated by a colleague (e.g. specialist or former family physician)	2
PIP was detected on the basis of incorrect data (e.g. flu vaccination was administered but incorrectly registered in pharmacy software)	4

Conclusie

Conclusie

- **De nood voor medicatiereview is hoog**
  - Prevalentie mGGPs ligt hoog (zowel ambulante als in RVT)
- De **GheOP³S-tool** geeft officina-apothekers de mogelijkheid om **systematisch en gestructureerd medicatiereview** op te starten
- **Uitdaging: creëren van multidisciplinaire overlegstructuren**
  - Communicatie tussen de verschillende beroepsgroepen vergemakkelijken
  - Implementatie van adviezen verbeteren
  - Optimalisatie en prioritering tool